

L 18,1-8 Milí bratři, milé sestry, na dnešní neděli připadá oddíl z Lukášova evangelia, který mně v těchto dnech přináší útěchu. Ujišťuje nás o tom, že se vždycky máme komu svěřit. A nejen ujišťuje, ale dokonce vyzývá. Ježíš vymyslel a vyprávěl tento příběh, toto podobenství o soudci a vdově, aby povzbudil své posluchače k vytrvalé modlitbě. Jeden významný židovský myslitel, Abraham Joshua Heschel, o modlitbě napsal: „Modlit se znamená vzít na vědomí zázrak, oživit v sobě smysl pro tajemství, jež uchovává při životě všechny tvory, nahlédnout, že mezi všeho lidského konání je Bůh.“

Nevím, jak vnímáte modlitbu vy a jak vytrvalí jste ve svých modlitbách, ale myslím si, že většinou jsme ve svých modlitbách spíše zdvořilí a plaší, nechceme Pána Boha příliš obtěžovat, jsme opatrní, skromní a možná spíš formální a někdy i bojácní.

Ježíšovo podobenství nás chce povzbudit, abychom byli vůči Bohu ve svých modlitbách odvážní a vytrvalí. Abychom nerezignovali na svoje prosby ani ve chvíli, když se nám zdá, že Bůh se svou pomocí prodlévá. Máme pěstovat nezdolnou naději a nezdolné mají být i naše modlitby: „*A řekl jim podobenství, aby jim ukázal, jak je třeba vždycky se modlit a neochabovat (neklesat na mysli).*“ (v. 1) Modlitba je tedy lékem proti duchovní skleslosti a ochablosti.

I když se někdy zdá, že Bůh nás nechce vyslyšet, nesmíme se vzdát a na modlitbu rezignovat. Pocit, že věci dopadly jinak, než jak jsme prosili v modlitbách, může snadno vést člověka k tomu, že rezignuje. Řekne si, že modlit se vlastně nemá smysl, že člověk nic nezmuže a jediné, co mu zbývá, je nespokojeně brblat nebo nadávat. Proti tomuto postoji nám Ježíš staví před oči neodbytnou vdovu. Patří mezi literární postavy evangelia, o kterých jeden ze současných biblických interpretů, prof. Pavel Hošek, vtipně říká: „V evangeliích se znovu a znovu setkáváme s lidmi obdařenými neuvěřitelnou svatou tvrdohlavostí. Jsou to nezničitelní, nezdolní a vynalézaví bojovníci. Nelze je snadno zatlačit do kouta. Odmítají se poddat nepříznivým okolnostem, špatným vyhlídkám a výčitkám mrzoutských všeználců.“

V Ježíšově podobenství vystupuje také soudce, který se nebojí Boha a z lidí si nic nedělá. To je zajímavá charakteristika, podle níž ani nevíme, co vlastně tento soudce dělá. Čteme jen dvakrát o tom, co nedělá. A tato charakteristika soudce se v podobenství dokonce dvakrát opakuje. Jednou to o něm říká vypravěč podobenství, tedy Ježíš a jednou to říká dokonce soudce sám o sobě. Je to ignorant, který kašle na Boha i na lidi, ví to o sobě a nemá problém si to přiznat.

Ježíš si tady asi trochu dělá legraci z tehdejší zkorumpované justice, ale celkové vyznění jeho podobenství dostane překvapivý rozměr. Protože když vdova nakonec uspěje se svou žádostí u takového ignoranta, „*což teprve Bůh!*“ Nejedná tím spíš Bůh právo svým vyvoleným, kteří k němu dnem i nocí volají? Jistě, že jim zjedná právo, že se jich zastane, ale pointa podobenství je až na konci. A tou je otázka: Jsou a budou lidé ve svých prosbách vůči Bohu tak vytrvalí, jako byla tato vdova?

Soudce v podobenství otevřeně vyjadřuje, jak tu vdovu vnímá. Ona ho nenechá na pokoji a on se nakonec rozhodne něco pro ni udělat jenom proto, aby ho neobtěžovala a pořád za ním nepřicházela. Je to vlastně tragikomický obraz. Soudce, který nechce být pořád obtěžován nějakou vdovou, a proto nakonec vyhoví její žádosti. A vdova, která je vytrvalá ve své žádosti a otravuje soudce tak dlouho, dokud jí nevyhová. Tomu soudci přitom vůbec nejde o spravedlnost, ale jen o to, aby měl od ní pokoj.

Když se vžijeme do situace této vdovy, která dlouho nemůže dosáhnout spravedlnosti, která nemá možnost vyřešit svou situaci sama a musí hledat pomoc u takto problematického soudce, jak se cítíme? Může to být pocit ukřivdnosti, nespravedlnosti, nemožnosti dosáhnout na spravedlivé zastání, pocit oběti blbě nastaveného systému a lidské lhostejnosti.

Ale ta vdova není jako jiná literární postava, jako zeměměřič K. ve známém Kafkově románu „Zámek“. Zeměměřiče nepřekonatelná byrokracie postupně udolá a K. se nikdy na zámek nedostane. Zato vdova z Ježíšova podobenství se nenechá udolat a odradit. Má něco důležitého, co Ježíš touží najít, až se znovu vrátí na zem, ale zároveň vyjadřuje pochybnost, jestli to skutečně najde: „*Ale když přijde Syn člověka, najde na zemi víru?*“ Najde Ježíš důvěru vůči Bohu, která je vytrvalá a nezdolná, která se nevzdává a má dlouhý dech. Najde víru, která se projevuje vytrvalými modlitbami navzdory tomu, že člověk hned nedostává to, zač prosí? Mezi vírou a modlitbami je úzký vztah. Jestliže Bohu věříme, pak se i modlíme a naopak, jestliže se nemodlíme, tak je to známka toho, že mu ani moc nevěříme.

Vdova nepřestala hledat pomoc u nespravedlivého soudce, i když se dlouho neměl k tomu, aby jí pomohl. Ale ona věděla, že jí může pomoci. A Ježíš nám ji dává jako příklad vytrvalosti. Chce, abychom si všimli, co o ní soudce říká: „*Protože mě tato vdova nenechá na pokoji, zjedná jí právo....*“ A tím spíš to udělá Bůh.

Bůh je zde představen ten, kdo nakonec zjedná právo, on se zastane svých vyvolených, kteří mu důvěřují a volají k němu. Toto vědomí nás zároveň zbavuje touhy po vlastní pomstě. I když se zdá, že Bůh reaguje pomalu, i když se nám zdá, že Bůh si dává na čas, že dlouho nezjedná právo, nesmíme propadnout cynizmu, kterému z dlouhého čekání propadl služebník z jiného Ježíšova podobenství: „*Když si pak onen služebník řekne: ‚Můj pán dlouho nejde‘ a začne bít sluhy i služky, jíst a pít i opíjet se, tu pán toho služebníka přijde v den, kdy to nečeká, a v hodinu, kterou netuší, vyžene ho a vykáže mu úděl mezi nevěrnými.*“ (L 12,45.46)

Bůh, který někdy prodlévá s pomocí nebo Pán, který dlouho nepřichází, to je realita, se kterou potřebujeme v našem životě víry počítat. Někdy Boží zásah nepřichází tak, jak bychom si přáli, jak za to prosíme. A jde o to, udržet si i tak víru, která se projevuje vytrvalými modlitbami. To nemusí být snadné, a proto Ježíš vypráví toto podobenství.

I pro nás platí závěrečná otázka tohoto podobenství: „*Najde Syn člověka víru na zemi, až přijde?*“ Vydrží a přečká naše víra chvíle a situace, kdy Bůh nám s pomocí prodlévá?